

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра публічного управління, права та гуманітарних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

 Наталія КИРИЧЕНКО

«29» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 32 ФІНАНСОВЕ ПРАВО

(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень бакалавр

(бакалавр, магістр)

спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація

(освітньо-професійна програма) «Фінанси, банківська справа та страхування»

факультет економічний

(назва факультету)

2024 – 2025 навчальний рік

Робоча програма дисципліни «Фінансове право»
(назва навчальної дисципліни)

Для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування», спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування.

Розробники:

Ольга ПРАВОТОРОВА, професор кафедри публічного управління, права та гуманітарних наук, доктор юридичних наук, професор

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри публічного управління, права та гуманітарних наук

Протокол № 1 від «29» серпня 2024 року

В.о. завідувача кафедри

Людмила СІМОНЦЕВА

Схвалено методичною комісією економічного факультету

Протокол № 1 від «29» серпня 2024 року

Затверджено на вченій раді економічного факультету

Протокол № 1 від «29» серпня 2024 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
Змістових частин – 2	Спеціальність <u>072 «Фінанси, банківська справа, страхування»</u> (шифр і назва спеціальності)	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90		3-й	3-й
	Семестр		
		3-й	3-й
		Лекції	
		20 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	12 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		46 год.	66 год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	-
		Вид контролю: залік	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,0 самостійної роботи здобувача – 4,0	Освітній ступінь: <u>перший (бакалаврський)</u>		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1/ 1

для заочної форми навчання – 1/3/ 1

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення курсу «Фінансове право» та осмислення майбутніми фінансистами економічних проблем, котрі, як ніколи виступили на передній план суспільного життя; засвоєння практичних навичок, які дозволять студентам отримати конкретну, об'єктивну інформацію; розуміння економічних процесів допоможе більш ефективно боротись з правопорушниками не тільки в економіці, які досягли великих масштабів, але й взагалі з кримінальними і антисуспільними явищами, оскільки їх об'єктивні передумови, як правило, визрівають саме в економічній системі; вивчення сутності фінансового права і відокремлення його від інших порушень правових норм; формування у студентів глибокого розуміння законодавчих та економічних закономірностей процесів становлення та розвитку фінансової діяльності держави, передбачає вивчення загальних положень правового регулювання фінансових відносин, правове положення суб'єктів фінансової діяльності. Особлива частина вміщує теми банківського права, валютного регулювання, використання цінних паперів тощо.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фінансове право» є одержання, оновлення та поглиблення узагальнених, достовірних знань про фінансову систему, а також виявлення глибинних зв'язків між державно-правовими та іншими суспільними явищам в царині саме сучасного фінансового права.

Завдання курсу «Фінансове право» :

Теоретичні: дати студентам знання про предмет, методи, систему і джерела науки «Фінансове право»; про вивчення сутності та особливостей правового регулювання діяльності інвестиційної, фінансової системи України; набуття навиків роботи з нормативним матеріалом; вирішення правових питань на базі чинного законодавства України, що виникають у процесі здійснення інвестиційної, фінансової діяльності суб'єктами правовідносин.

Практичні: на семінарах вивчити сутність, особливості інвестиційних та фінансових правовідносин, що сприятиме студентам опануванню практичних вмінь щодо застосування норм інвестиційного, фінансово права, закріплення навичок у майбутній юридичній діяльності, зокрема при оформленні фінансової документації.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

ЗК

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп.

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

ПР

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

Міждисциплінарні зв'язки:

Дисципліна має взаємозв'язок з такими дисциплінами як: господарське право, податкове право, митне право, інвестиційне право, бюджетне право, правознавство.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВА ЧАСТИНА 1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Тема №1. Фінансова діяльність держави. Предмет, метод і система фінансового права України

Поняття фінансів та фінансової діяльності держави. Зміст, методи та форми здійснення фінансової діяльності держави.

Фінансова система України. Державні органи, що керують фінансовою діяльністю. Правові форми фінансової діяльності. Правові форми фінансової діяльності.

Поняття фінансового права. Предмет та метод фінансового права. Місце фінансового права в системі права держави. Система та джерела фінансового права.

Поняття фінансового права та методи фінансово-правового регулювання. Місце фінансового права в системі права України. Система і джерела фінансового права.

Наука фінансового права і навчальна дисципліна фінансове право. Нормами фінансового права закріплюються загальні принципи і форми фінансової діяльності держави.

Тема №2. Фінансово-правові норми та фінансово-правові відносини. Фінансовий контроль в Україні

Поняття та види фінансово-правових норм. Особливості та зміст фінансово-правових норм. Відносини, які виникають між державою, юридичними та фізичними особами, регулюються правовими нормами.

Фінансово-правові відносини, їх зміст та особливості. Суб'єкти та об'єкти фінансових правовідносин. Порядок захисту прав та законних інтересів суб'єктів фінансово-правових відносин. Учасники фінансових правовідносин. Суб'єкт фінансового права.

Фінансовий контроль: сутність, особливості. Зміст фінансового контролю. Критерії та види фінансового контролю.

Методи фінансового контролю. Органи і організації, що здійснюють фінансовий контроль в державі відносяться

Тема №3. Правове регулювання державних доходів

Державні доходи в залежності від порядку формування їх системи за суб'єктним складом поділяють на централізовані і децентралізовані.

Види та функції податків. Правова основа державних доходів. Податки, збори з населення. Платники податку. Суб'єкти, об'єкти оподаткування. Ставки земельного податку. Характеристика місцевих податків і зборів.

Тема №4. Правове регулювання державних видатків в Україні

Поняття державних видатків, принципи фінансування. Особливості бюджетного фінансування. Правові основи кошторисно-бюджетного фінансування. Порядок фінансування окремих державних потреб. Позабюджетних коштів бюджетних установ, їх види та порядок використання. Витрати держави. Система державних видатків. Фінансування державних видатків, поняття бюджетного фінансування; самофінансування; державне кредитування. Правова основа державних видатків.

Тема №5. Бюджетне право та бюджетний устрій в Україні. Бюджетний процес в Україні

Поняття бюджету та бюджетного права. Сутність бюджету як економічної та правової категорії.

Державний бюджет України. Бюджетно-правові відносини. Бюджетна система України.

Поняття бюджетних повноважень. Зміст інституту бюджетних повноважень. Бюджетні повноваження України. Розподіл бюджетних повноважень між представницькими і виконавчими органами влади одного рівня. Бюджетні повноваження органів місцевого самоврядування та їх виконавчих органів.

Бюджетний процес. Формування бюджету. Процес складання проекту бюджету. Бюджетний кодекс України: структура, особливості. Розкрити зміст та сутність стадій бюджетного процесу.

Учасниками бюджетного процесу. Бюджетні повноваження, права і обов'язки учасників бюджетних правовідносин. Складання проектів Державного і місцевих бюджетів.

Тема №6. Правові основи державного кредиту

Поняття і функції державного кредиту. Використання кредитних ресурсів як капіталу створює умови для погашення кредиту і виплати позик за рахунок збільшення виробленої вартості доданого продукту.

Суб'єкти відносин в галузі державного кредиту, метод державно-владних приписів. Грошові кошти, зібрані державою при державному кредиті, складають державний борг. Внутрішній державний борг. Основна мета державних зовнішніх позик.

Змістовий модуль 2. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА ФІНАНСОВОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Тема №7. Правові основи страхування

Страхування, страхові фонди. Самострахування. Об'єкти та суб'єкти страхування. Правові підстави страхування. Види страхування. Функції перестраховування.

Організація та система страхування в Україні. Права та обов'язки страховика та страхувальника.

Виключення страховика з державного реєстру суб'єктів підприємницької діяльності. Реорганізація страховика (перестраховика).

Тема №8. Правовий статус банків в Україні

Банківські операції. Ліцензії на здійснення банківських операцій. Банківські системи держав з розвиненою ринковою економікою. Банківське законодавство.

Національний банк України. Комерційні банки України. Функції, що виконує Національний банк України.

Правові засади контролю Національного банку за діяльністю комерційних банків. Склад Ради Національного банку. Розкрити повноваження Голови Національного банку України. Структура Національного банку будується за принципом централізації з вертикальним підпорядкуванням. Закон України "Про банки і банківську діяльність".

Тема №9. Правові засади грошового обігу і розрахунків

Національна грошова одиниця. Національний банк України. Операції з цінними паперами. Діяльність Національного банку України.

Чинне законодавство і нормативні акти Національного банку України. Рахунки для зберігання коштів і здійснення всіх видів розрахунків кредитних та касових операцій. Система електронних платежів (СЕП).

Тема №10. Правові засади валютного регулювання

Режим здійснення валютних операцій на території України. Перелік нормативних актів, що регулюють валютні відносини.

Склад валютних відносин в сфері фінансової діяльності держави. Особливість механізму правового регулювання валютних відносин. Операції з іноземною валютою, що дозволяються законодавством України.

Валютний контроль. Розкрити основні функції валютного контролю, Відповідальність за порушення валютного законодавства. Порушення норм валютного законодавства. Фінансові правопорушення банків, інших кредитно-фінансових установ, резидентів і нерезидентів передбачені валютним законодавством.

Тема № 11. Безпека електронних платіжних систем

Архітектура систем електронних розрахунків з використанням платіжних засобів. Класифікація носіїв електронних платіжних засобів. Платіжні термінали.

Банківський автомат самообслуговування. Інформаційно-трансакційні термінали. Системи дистанційного обслуговування.

Тема № 12. Поняття інвестиційної діяльності. Види інвестицій та інвестиційної діяльності

Поняття інвестицій, об'єкт, предмет інвестицій. Класифікація інвестицій. Поняття інвестиційної діяльності. Види інвестиційної діяльності. Форми інвестиційної діяльності. Поняття та сутність інвестиційного циклу.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ЗМІСТОВА ЧАСТИНА 2. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО ПРАВА												
Тема 1. Фінансова діяльність держави. Предмет, метод і система фінансового права	8	2	2			4	8					8
Тема 2. Фінансово-правові норми та фінансово-правові відносини. Фінансовий контроль в Україні	8	2	2			4	8	2	2			4
Тема 3. Правове регулювання державних доходів	8	2	2			4	8	2	2			4
Тема 4. Правове регулювання державних видатків в Україні	8	2	2			4	8	2	2			4
Тема 5. Бюджетне право та бюджетний устрій в Україні. Бюджетний процес в Україні	8	2	2			4	8	2	2			4
Тема 6. Правові основи державного кредиту	6		2			4	6					6
Усього за змістовою частиною 1	46	10	12			24	46	8	8			30
ЗМІСТОВА ЧАСТИНА 2. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА ФІНАНСОВОГО ПРАВА УКРАЇНИ												
Тема 7. Правові основи страхування	8	2	2			4	8	2	2			4
Тема 8. Правовий статус банків в Україні	8	2	2			4	8					8
Тема 9. Правові засади грошового обігу і розрахунків	8	2	2			4	8					8
Тема 10. Правові засади валютного регулювання	6		2			4	6					6
Тема 11. Безпека електронних платіжних систем	6	2	2			2	6					6
Тема 12. Поняття інвестиційної діяльності. Види інвестицій та	8	2	2			4	8	2	2			4

інвестиційної діяльності												
Усього за змістовою частиною 2	44	10	12			22	44	4	4			36
Усього годин	90	20	24			46	90	12	12			66

5. ЗМІСТОВІ ЧАСТИНИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ
3 курс 6 семестр

ЗМІСТОВА ЧАСТИНА 1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Лекційний модуль:

Тема 1. Фінансова діяльність держави. Предмет, метод і система фінансового права (2 год.)

Тема 2. Фінансово-правові норми та фінансово-правові відносини. Фінансовий контроль в Україні (2 год.)

Тема 3. Правове регулювання державних доходів (2 год.)

Тема 4. Правове регулювання державних видатків в Україні (2 год.)

Тема 5. Бюджетне право та бюджетний устрій в Україні. Бюджетний процес в Україні (2 год.)

Семінарський модуль:

Тема 1. Фінансова діяльність держави. Предмет, метод і система фінансового права (2 год.)

Тема 2. Фінансово-правові норми та фінансово-правові відносини. Фінансовий контроль в Україні (2 год.)

Тема 3. Правове регулювання державних доходів (2 год.)

Тема 4. Правове регулювання державних видатків в Україні (2 год.)

Тема 5. Бюджетне право та бюджетний устрій в Україні. Бюджетний процес в Україні (2 год.)

Тема 6. Правові основи державного кредиту(2 год.)

Модуль самостійної роботи:

Тема 1. Фінансова діяльність держави. Предмет, метод і система фінансового права (4 год.)

Тема 2. Фінансово-правові норми та фінансово-правові відносини. Фінансовий контроль в Україні (4 год.)

Тема 3. Правове регулювання державних доходів (4 год.)

Тема 4. Правове регулювання державних видатків в Україні (4 год.)

Тема 5. Бюджетне право та бюджетний устрій в Україні. Бюджетний процес в Україні (4 год.)

Тема 6. Правові основи державного кредиту(4 год.)

Підсумкова тека: підсумковий контроль за змістовою частиною у формі контрольної роботи.

ЗМІСТОВА ЧАСТИНА 2. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ТЕОРІЇ ПРАВА

Лекційний модуль:

Тема 7. Правові основи страхування (2 год.)

Тема 8. Правовий статус банків в Україні (2 год.)

Тема 9. Правові засади грошового обігу і розрахунків (2 год.)

Тема 11. Безпека електронних платіжних систем (2 год.)

Тема 12. Поняття інвестиційної діяльності. Види інвестицій та інвестиційної діяльності (2 год.)

Семінарський модуль:

Тема 7. Правові основи страхування (2 год.)

Тема 8. Правовий статус банків в Україні (2 год.)

Тема 9. Правові засади грошового обігу і розрахунків (2 год.)

Тема 10. Правові засади валютного регулювання (2 год.)

Тема 11. Безпека електронних платіжних систем (2 год.)

Тема 12. Поняття інвестиційної діяльності. Види інвестицій та інвестиційної діяльності (2 год.)

Модуль самостійної роботи:

Тема 7. Правові основи страхування (4 год.)

Тема 8. Правовий статус банків в Україні (4 год.)

Тема 9. Правові засади грошового обігу і розрахунків (4 год.)

Тема 10. Правові засади валютного регулювання (4 год.)

Тема 11. Безпека електронних платіжних систем (2 год.)

Тема 12. Поняття інвестиційної діяльності. Види інвестицій та інвестиційної діяльності (4 год.)

Підсумкова тека: підсумковий контроль за змістовою частиною у формі контрольної роботи, складання заліку.

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

3 курс

ЗМІСТОВА ЧАСТИНА 1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Лекційний модуль:

Тема 2. Фінансово-правові норми та фінансово-правові відносини. Фінансовий контроль в Україні (2 год.)

Тема 3. Правове регулювання державних доходів (2 год.)

Тема 4. Правове регулювання державних видатків в Україні (2 год.)

Тема 5. Бюджетне право та бюджетний устрій в Україні. Бюджетний процес в Україні (2 год.)

Семінарський модуль:

Тема 2. Фінансово-правові норми та фінансово-правові відносини. Фінансовий контроль в Україні (2 год.)

Тема 3. Правове регулювання державних доходів (2 год.)

Тема 4. Правове регулювання державних видатків в Україні (2 год.)

Тема 5. Бюджетне право та бюджетний устрій в Україні. Бюджетний процес в Україні (2 год.)

Модуль самостійної роботи:

Тема 1. Фінансова діяльність держави. Предмет, метод і система фінансового права (8 год.)

Тема 2. Фінансово-правові норми та фінансово-правові відносини. Фінансовий контроль в Україні (4 год.)

Тема 3. Правове регулювання державних доходів (4 год.)

Тема 4. Правове регулювання державних видатків в Україні (4 год.)

Тема 5. Бюджетне право та бюджетний устрій в Україні. Бюджетний процес в Україні (4 год.)

Тема 6. Правові основи державного кредиту(6 год.)

Підсумкова тека: підсумковий контроль за змістовою частиною у формі контрольної роботи.

ЗМІСТОВА ЧАСТИНА 2. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ТЕОРІЇ ПРАВА

Лекційний модуль:

Тема 7. Правові основи страхування (2 год.)

Тема 12. Поняття інвестиційної діяльності. Види інвестицій та інвестиційної діяльності (2 год.)

Семінарський модуль:

Тема 7. Правові основи страхування (2 год.)

Тема 12. Поняття інвестиційної діяльності. Види інвестицій та інвестиційної діяльності (2 год.)

Модуль самостійної роботи:

Тема 7. Правові основи страхування (4 год.)

Тема 8. Правовий статус банків в Україні (8 год.)

Тема 9. Правові засади грошового обігу і розрахунків (8 год.)

Тема 10. Правові засади валютного регулювання (6 год.)

Тема 11. Безпека електронних платіжних систем (6 год.)

Тема 12. Поняття інвестиційної діяльності. Види інвестицій та інвестиційної діяльності (4 год.)

Підсумкова тека: підсумковий контроль за змістовою частиною у формі контрольної роботи, складання заліку.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення освітньої діяльності здобувачів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутніх фахівців з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу й спілкування (зокрема, студентоцентроване, самостійне та проблемно-орієнтоване навчання).

З метою формування компетентностей та програмних результатів навчання, що передбачені ОП, впроваджуються інноваційні методи навчання, які забезпечують комплексне оновлення традиційного освітнього процесу.

Методи, методики та технології: загальнонаукові і спеціальні методи пізнання правових явищ; методики правової оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп, ідентифікації правової проблеми та її вирішення на основі принципів права; інформаційно-комунікаційні технології.

У програмі передбачаються такі методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда, навідні питання тощо);
- бінарні заняття (залучення практичних працівників до проведення лекційного та/або семінарського заняття);
- практичний метод (семінарські заняття, розв'язання ситуаційних та практичних завдань, логічна характеристика понять, складання процесуальних документів, тощо);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, заповнення та/або самостійне складання таблиць за запропонованою темою, схем, аналітичних повідомлень тощо);
- mikrolearning – технології використання коротких навчальних відео;
- технології дистанційного навчання – сукупність методів, форм і засобів взаємодії зі здобувачами в процесі самостійного, але контрольованого засвоєння ним певного масиву знань;

– bring your own device (BYOD) - технології використання власних гаджетів, згідно з якою здобувачам дозволено або рекомендується використовувати особисті мобільні пристрої (телефони, планшети, ноутбуки) для доступу до корпоративних даних та систем, інтернет ресурсів;

– самотійна робота.

Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

Навчальна лекція. В ході лекції використовуються прийоми усного викладення інформації, підтримання уваги протягом тривалого часу, активізації мислення здобувачів, прийоми забезпечення логічного запам'ятовування, переконання, аргументації, доказів, класифікації, систематизації і узагальнення.

Бесіда. Бесіда організовується з допомогою ретельно продуманої системи питань, що поступово підводять студентів до засвоєння системи фактів, нового поняття або закономірності. В ході застосування методу бесіди використовуються прийоми порушення питань (основних, додаткових, навідних і ін.), обговорення відповідей і думок студентів, корегування їх відповідей, прийоми формулювання висновків з бесіди.

Практичні методи навчання. Під час використання практичних методів навчання застосовуються прийоми: постановка завдання, планування його виконання, оперативного стимулювання, регулювання і контролю, аналізу підсумків практичної роботи, виявлення причин недоліків, корегування навчання для повного досягнення мети. До практичних методів відносяться також практичні задачі.

Індуктивні і дедуктивні методи навчання. Індуктивні і дедуктивні методи навчання характеризують спроможність розкривати логіку руху змісту навчального матеріалу. Застосування індуктивних і дедуктивних методів означає вибір певної логіки розкриття змісту теми, яка вивчається: від окремого до загального і від загального до окремого.

Репродуктивні і проблемно-пошукові методи навчання

Практичні роботи репродуктивного характеру відрізняються тим, що їх застосовують за зразком раніше або щойно придбання знань. При цьому, в ході практичної роботи не здійснюють самотійного прирощування знань.

Репродуктивні вправи особливо ефективно сприяють відпрацюванню практичних вмінь і навиків, бо перетворення в навик вимагає неодноразових дій за зразком.

Проблемно-пошукові методи застосовуються в ході проблемного навчання, а саме, що під проблемною ситуацією треба вважати невідповідність між тим, що вивчається і вже вивченим.

При використанні проблемно-пошукових методів навчання викладач використовує такі прийоми: створює проблемну ситуацію (ставить питання, пропонує задачу, експериментальне завдання), організує колективне обговорення можливих підходів до рішення проблемної ситуації, стимулює висування гіпотез, тощо.

Здобувачі вищої освіти роблять припущення про шляхи вирішення проблемної ситуації, узагальнюють раніше набуті знання, виявляють причини явищ, пояснюють їхнє походження, вибирають найбільш раціональний варіант

вирішення проблемної ситуації. Викладач обов'язково керує цим процесом на всіх етапах, а також за допомогою запитань-підказок. Наприклад, бінарні методи: пояснювально-спонукальний і частково-пошуковий, спонукальний і пошуковий.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль здійснюється з дотриманням вимог систематичності та системності, єдності вимог і методики оцінювання, врахування індивідуальних здібностей і можливостей здобувачів, взаємозв'язку програмних результатів навчання, видів навчальної діяльності та критеріїв їх оцінювання, що відображається у тому, що процедура оцінювання повинна враховувати специфіку освітнього компоненту та майбутньої фахової діяльності, дотримання норм та правил академічної доброчесності, - відкритості та прозорості, доступності і зрозумілості критеріїв, правил та процедури оцінювання рівня навчальних досягнень.

Використовуються такі методи контролю, які сприяють підвищенню мотивації здобувачів-майбутніх фахівців до освітньої діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному, письмовому, практичному методу контролю знань, використовуються елементи новітніх форм контролю.

Контроль навчальної роботи здобувачів вищої освіти денної форми навчання у міжсесійний період здійснюється у перебігу аудиторних занять, що проводяться відповідно до розкладу, а також шляхом перевірки результатів самостійно виконаних ними завдань (самостійної роботи).

Контроль навчальної роботи здобувачів:

1. Поточний контроль рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти під час вивчення освітнього компоненту освітньої програми:

1.1. Поточний контроль рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять;

1.2. Підсумкового контролю за змістовою частиною рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти після опанування певної завершеної частини (модулю) навчального матеріалу з освітнього компоненту.

2. Підсумковий контроль рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти після завершення вивчення освітнього компоненту освітньої програми.

Поточний контроль рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять - здійснюється під час проведення семінарських і практичних занять шляхом:

1) проведення усних форми контрольних заходів:

- *усне опитування* (індивідуальне опитування, фронтальне опитування, колоквіуми тощо);
- *методи самоконтролю здобувачів* (до них відносяться питання до самоконтролю в НМКД тощо);

2) письмові форми контрольних заходів:

- *термінологічний диктант* – дозволяє встановити якою мірою здобувач оволодів понятійним апаратом, доцільне і правильне використання яким у професійній діяльності є показником її високого рівня оволодіння компетентностями та ПРН;

- *тестування* (в т.ч. і самотестування);

3) практичні форми контрольних заходів:

- *юридичний аналіз ситуацій (кейсів);*
- *перевірка завдань до самостійної роботи тощо;*

4) контрольних заходів, які поєднують усні, письмові та практичні форми:

- *робота в малих групах* (сприяє набуттю уміння ефективно працювати в команді за узгодженим планом, виконувати доручення, виявляти ініціативу і брати на себе відповідальність (наприклад, юридичний аналіз ситуації серед здобувачів однієї групи, які поділені на малі групи хто швидше та повно надасть відповідь);

5) елементи новітніх форм контролю (*відповідь за опорним конспектом, опорною схемою або таблицею, виконання аналітичних, практичних завдань тощо*).

Підсумковий контроль за змістовою частиною рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти після завершення вивчення освітнього компоненту освітньої програми проводиться у формі контрольної роботи.

Підсумковий контроль рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти після завершення вивчення освітнього компоненту освітньої програми. За результатами вивчення освітнього компоненту (навчальної дисципліни) «Фінансове право» передбачається у формі заліку після завершення вивчення всіх тем. Перелік питань, що виносяться на залік складається з питань, що були предметом розгляду на лекційних, семінарських заняттях, а також з питань, рекомендованих здобувачам для самостійного опрацювання, які тематично охоплюються змістом змістових частин цієї робочої навчальної програми.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

3 бали

Здобувач відмінно володіє теоретичним матеріалом, його відповідь відзначається повнотою і вичерпністю знання матеріалу; він виявляє вміння вмотивовувати власне бачення аналізованих питань, покликаючись на думки вчених. При викладі теоретичного матеріалу здобувач виявляє належний рівень логічності та доказовості, наявність самостійних міркувань і висновків, що свідчить, що він ознайомився з рекомендованою до курсу науковою літературою, а також запропонованою до опрацювання додатковою літературою і використовує здобуту інформацію при висвітленні питання. Теоретичні положення підкріплені конкретними прикладами. Здобувач уміє застосувати теоретичні знання на практиці, пов'язуючи його з суміжними темами. Практичні завдання в аудиторії і задані додому виконав повністю. На додаткові запитання викладача відповідає

чітко, послідовно, аргументовано. Здобувач уміє робити самостійні висновки, висловлює гіпотези, дискутує й аргументує, посилаючись на першоджерела.

2 бали

Здобувач знає проблемні питання, відповідь його повна й аргументована, що свідчить про міцні знання матеріалу. У викладі використовує різні погляди вчених на обговорювану тему. Здобувач опрацював рекомендовану до курсу основну літературу, але у викладі матеріалу допускається помилки у визначенні значимості того чи іншого джерела. Чітко відповідає на поставлені викладачем додаткові питання, але не завжди підкріплює відповідь прикладами. Відповідь здобувача логічна, структурована, проте допускає деякі неточності у формулювання узагальнень та висновків й у використанні понятійного апарату.

1 бал

Здобувач у викладі теоретичного матеріалу допускає деякі неточності, відповідь неповна, поверхова, недостатньо аргументована. Здобувач знає значну частину матеріалу, але ці знання мають не системний характер. На додаткові питання викладача не завжди дає правильну, точну відповідь. Знає стандартні дефініції, основну термінологію теми. У мові викладу трапляються граматичні і стилістичні помилки.

0 балів

Здобувач не володіє знанням матеріалу, допускає неточності і помилки при посиланні на факти і приклади. На додаткові питання відповідає лише частково. Здобувач не обізнаний з рекомендованою літературою, тому не володіє термінологією і не здатен сформулювати дефініції. Мовлення студента відзначається бідністю, відчувається брак достатнього словникового запасу та відсутність сформованого понятійного апарату.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

3 бали

Здобувач повно і всебічно розкриває винесені для самостійного опрацювання питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми і може аргументовано її доводити. Усі види практичних завдань правильно виконані та оформлені належним чином.

2 бали

Здобувач розкриває винесені для самостійного опрацювання питання, оперує поняттями і термінологією, демонструє знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми, однак не може її довести. Усі види практичних завдань виконані та оформлені належним чином, проте допущено помилки у виконанні завдань.

1 бал

Здобувач розкриває не всі питання, винесені для самостійного опрацювання, невпевнено оперує поняттями і термінологією, демонструє знання більшості

джерел. При виконанні практичних завдань припускається помилок, виконані завдання оформлені належним чином, однак деякі завдання не виконані.

0 балів

Здобувач у загальних рисах розкриває питання, винесені для самостійного опрацювання, не розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається помилок, матеріал викладає нелогічно. Виконуються лише окремі завдання, винесені на самостійне опрацювання, не дотримуючись вимог при їх оформленні.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАПИСАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО ДИКТАНТУ

3 бали

Здобувач ґрунтовно засвоїв програмний матеріал, повністю надав правильні визначення термінів, відсоток правильних відповідей 86-100 %.

2 бали

Здобувач правильно та повністю надав правильні визначення термінів, проте допустив незначні помилки, деякі неточності, відсоток правильних відповідей 79-85 %.

1 бал

Здобувач не повністю надав правильні визначення термінів, допустив помилки, що свідчить про недостатнє засвоєння теоретичного матеріалу, відсоток правильних відповідей 64-70 %.

0 балів

Здобувач не надав правильні визначення повністю надав правильні визначення термінів або надав визначення із суттєвими помилками, що свідчить про незнання теоретичного матеріалу, відсоток правильних відповідей 27-55 %.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ (приклад)

Час виконання 80 хвилин.

Структура тесту

Тест складається з **30 завдань**, за які здобувач може набрати 45 тестових балів (кожна правильна відповідь оцінюється в 1,5 бали).

За умови успішного розв'язання тестових завдань, студент може набрати від 23 до 46 тестових балів. Студентові, який набрав від 1 до 22 тестових балів, тест не зараховується.

Загальні критерії оцінювання тестових завдань

Оцінка «3 бали» – здобувач дав не менше 90% правильних відповідей.

Оцінка «2 бали» – здобувач дав не менше 51-70% правильних відповідей.

Оцінка «1- бал» – здобувач дав не менше 26-50% правильних відповідей.

Оцінка «0 балів» – здобувач дав менше 25% правильних відповідей.

Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання
45	3	22	1
		21	
44		20	
43		19	
42		18	
41		17	
40		16	
39		15	
38		14	
37		2	
36	12		
35	11		
34	10		
33	9		
32	8		
31	7		
30	6		
29	5		
28	4		
27		3	
26		2	
25		1	
24		0	
23			

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

5	Здобувач має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу, може чітко сформулювати та використовує у своїх відповідях спеціальну термінологію дисципліни, володіє понятійним апаратом, письмова відповідь не містить помилок.
3-4	Здобувач знає програмний матеріал у повному обсязі, але не вміє самостійно мислити. Відповідь його повна, логічна, але з певними неточностями.
1-2	Здобувач має початковий рівень знань, виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу з дисципліни; здатний з помилками дати визначення понять та термінів, що визначенні в комплексних контрольних завданнях, але висновки робить нелогічні, непослідовні
0	Здобувач зовсім не володіє необхідними знаннями, уміннями, навичками та науковими термінами з дисципліни або мало та слабо орієнтується в поняттях, визначеннях.

У випадку якщо здобувач не набрав 60 балів або бажає підвищити свої оцінку – здобувач може скласти залік. За складання заліку здобувач може отримати до 40 балів. Форма проведення заліку запитання з відкритими відповідями.

Критерії оцінювання заліку

Кількість балів	Критерії оцінювання знань і умінь здобувача
40	1. Здобувач демонструє всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, у тому числі орієнтується в основних наукових доктринах та концепціях з теорії держави та права. 2. Здобувач засвоїв основну та додаткову літературу, рекомендовану у силабусі/ робочій програмі з дисципліни «Фінансове право». 3. При відповіді здобувач оперує не лише матеріалом, вивченим за рекомендацією викладача, а й ще володіє інформацією, отриманою самостійно та вдало її використовує при наведенні різноманітних прикладів, що ілюструють відповідь.
35	1. Здобувач демонструє повне знання матеріалу, передбаченого силабусом / робочою програмою з дисципліни «Фінансове право». 2. Здобувач засвоїв основну літературу та ознайомлений із додатковою літературою, рекомендованою у силабусі / робочій програмі з дисципліни «Фінансове право». 3. При відповіді здобувач оперує не лише матеріалом, вивченим за рекомендацією, а й ще володіє інформацією, отриманою самостійно та, здебільшого, вдало її використовує при наведенні різноманітних прикладів, що ілюструють відповідь.
30	1. Здобувач демонструє достатньо повне знання матеріалу, передбаченого силабусом / робочою програмою з дисципліни «Фінансове право», у відповіді вістуні суттєві неточності. 2. Здобувач засвоїв основну літературу, що рекомендована силабусом / робочою програмою з дисципліни «Фінансове право». 3. Здобувач може продемонструвати здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
25	1. Здобувач демонструє знання основного матеріалу, передбаченого силабусом / робочою програмою з дисципліни «Фінансове право», в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Демонструє засвоєння основної літератури, рекомендованої

	силабусом / робочою програмою з дисципліни «Фінансове право». 3. При відповіді допускає помилки та суттєві неточності на екзамені, але має достатній рівень знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
20	1. Здобувач демонструє знання основного матеріалу, передбаченого силабусом / робочою програмою з дисципліни «Фінансове право» в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Здобувач ознайомлений з основною літературою, рекомендованою силабусом/ робочою програмою з дисципліни «Фінансове право». 3. Здобувач допускає помилки у відповіді на екзамені але має необхідний рівень знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
15	1. При відповіді здобувач має прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого силабусом / робочою програмою з дисципліни «Фінансове право». 2. Наявні помилки у відповіді на екзамені і не може самостійно їх виправити.
0	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого силабусом / робочою програмою з дисципліни «Теорія держави та права». 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з дисципліни «Фінансове право».

Розподіл балів з дисципліни (форма контролю – ЗАЛІК)

Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)														Підсумк ова оцінка
Змістова частина 1							Змістова частина 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	ПК ЗЧ 1	T7	T8	T9	T1 0	T1 1	T1 2	ПК ЗЧ 2	
Max 6	Max 6	Max 9	Max 6	Max 9	Max 9	Max 5	Ma x 6	Max 9	Max 6	Max 9	Max 9	Max 6	Max 5	Max 100

Оцінка з дисципліни за семестр, що виставляється у «Відомість обліку успішності» індивідуальний навчальний план (залікову книжку) здобувача складається з урахуванням результатів поточного контроль рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти під час вивчення освітнього компоненту освітньої програми та результатів підсумкового контролю рівня навчальних

досягнень здобувачів вищої й оформлюється: за національною системою, за 100-бальною шкалою та за шкалою ECTS

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

100-бальна шкала	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	не зараховано
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова (основна) література:

1. Банківське право: навч. посіб. Голуб Г. М. ; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. - Львів : Видво ЛКА, 2016. - 231 с. 4. Фінансове право: навч. посіб. За заг. ред. А.Г. Чубенка. – К.: КНТ, 2014.– 600 с.
2. Білінський Д.О. Правове регулювання публічної фінансової системи : монографія. Харків: Право, 2017. 296 с.
3. Дамірчиєв М. І. Правова природа фінансової діяльності : монографія. Харків : Право, 2014. 256 с.
4. Дмитрик О. О. Джерела фінансового права: проблеми та перспективи розвитку: монографія. Харків : Віровець А.П. «Апостроф», 2010. 328 с.
4. Лукашев О. А. Теоретичні проблеми системи фінансового права: монографія. Харків : Право, 2010. 304 с.
5. Перепелиця М.О. Поняття та види суб'єктів фінансового права: монографія. Харків: Право, 2012 . 272 с.
6. Податкове право України : підручник; за ред. М. П. Кучерявенка, Н. А. Маринів. Харків : Право, 2019. 440 с.
7. Податкове право України : навчальний посібник / [Павлов Д.М., Процюк Т.Б., Удовик М.С. та ін.] ; за заг. ред. А.Г. Чубенка. – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2014. — 304 с.
8. Фінансове право: підручник / за ред. М. П. Кучерявенка і О.О. Дмитрик. Харків : Право, 2019. 416 с.
9. Фінансове прав: підручник/ за ред. Т.Є. Кагановської та М.П. Кучерявенка. Харків: Право, 2022. 432 с.
10. Фінансове право України: навч. посіб. / О. А. Амбражей та ін. ; за ред. Л. В. Фокши ; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. - Дніпро : Формат А+, 2017. - 279 с.
11. Музика-Стефанчук О.А. Фінансове право: навч. посіб. О. А. Музика-Стефанчук ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - 4-те вид., допов. та перероб. - Київ : Ін Юре, 2018. - 347 с.
12. Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні : навчальний посібник : у 2-х томах. Том 1. Загальне адміністративне право. Особливе адміністративне право / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Гулак та ін. ; за заг. ред. В. Галуцька, В. Фелика. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. – 620 с.
13. Лень Т.В. Teremetskyi V.I., Frolova O.H., Demchenko I.S., Batryn O. V., Pravotorova O.M., Lien T.V. International Legal Standards for the Harmonization of the Criminal Legislation of Ukraine and the Eu and its Implementation to Ensure the Protection of the Pharmaceutical Activity Azerbaijan Pharmaceutical and Pharmacotherapy Journal. Vol. 23, Issue 1, P. 1-7. <https://doi.org/10.61336/appj/23-1-1.>; <https://azpharmjournal.com/en/archives/2024-volume-23-issue-1/> <https://dspace.ksaeu.kherson.ua/handle/123456789/9262>
14. . Правоторова О.М. Методи адміністративної діяльності публічної

адміністрації в механізмі адміністративно-правової охорони. *Актуальні проблеми держави і права*. 2019. № 83.

15. Правоторова О.М. Особливості ефективності адміністративно-правової охорони. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2019. № 40.

16. Правоторова О.М. Міжнародні стандарти адміністративно-правової охорони. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. № 2.

17. Правоторова О., Беззубов Д., Вплив транснаціональних корпорацій щодо нормативної бази для світового ринку космічних послуг та технологій. *Космічне право*. № 6. 2020-С. 4-12.

Допоміжна література:

1. Губський Б.В. Інвестиційні процеси в глобальному середовищі. К.: Видавництво «Наукова думка», 2012. — 390 с.
2. Титаренко Н.О., Поручник А.М. Теорії інвестицій: Навч. осібник. - - К.: КИНУ, 2012.-- 160с.
3. Гусаков В. М., Федоренко В. Г. Стан підприємництва та напрями його подальшого розвитку на основі науково-технічного прогресу в будівельному комплексі України // Про приватизацію: Держ. інформ. бюл. — 2011. - № 1.
4. Крупка Я.Д., Литвин Б. М. Вдосконалення методики обліку інвестиційної діяльності та будівельного виробництва. — К.: Екон. думка, 2011.
5. Крупка Я. Д., Литвин Б. М. Інвестиційний бізнес-план. — К., 2011.
6. Федоренко В. Г. Інвестиції і капітальне будівництво в ринкових умовах. — К.: Міжнар. фінанс. агенція, 2012.
7. Федоренко В. Г. Створення промислово-фінансових груп і проблеми управління корпоративними правами // Про приватизацію: Держ. інформ. бюл. -2011. —№2.
8. Федоренко В. Г, Бондаренко Е. В. Будівництво та інвестиції в Україні. — К.: Знання, 2012.

9. Базилевич В.Д. Страховий ринок України: Навч. посібник. К.: Знання, 1998. 374 с.
10. Базилевич В.Д. Страхова справа: Навч. посібник. К.: Знання, 1997. 216 с.
11. Берлач А. Фінансове право України: Навч. посіб. для дистанційного навчання вищ. навч. закладів / Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини "Україна". — К. : Ун-т "Україна", 2006. — 288с.
12. Бех Г. В., Дмитрик О. О., Криницький І. Є., Кучерявенко М. П., Лукашев О. А. Фінансове право України: Підручник / М.П. Кучерявенко (ред.). — К. : Юрінком Інтер, 2004. — 319с.
13. Воронова Л. Фінансове право України: Підручник / Лідія Воронова,; М-во освіти і науки України. - К.: Прецедент: Моя книга, 2006. - 440 с.
14. Дмитренко Е. Фінансове право України. Загальна частина: Навчальний посібник для студ. вищих навчальних закладів/ Емілія Дмитренко,; Мін-во освіти і науки України, Нац. академія служби безпеки України. - К.: Алерта: КНТ, 2006. - 374с.
15. Зюнькін А. Фінансове право: Опорний конспект лекцій/ Анатолій Зюнькін,; Міжрегіон. акад. управл. персоналом. - 3-тє вид., доп.. - К.: МАУП, 2003. - 159 с.
16. Ковальчук А. Фінансове право України. Стан та перспективи розвитку. — К. : Парламентське видавництво, 2007. — 488с.
17. Музика О. Фінансове право: Навчальний посібник / Оксана Музика,; Національна академія державної податкової служби України, Науково-дослідний інститут фінансового права. - 2-е видан., допов. і перероб.. - К. : Видавець Паливода А. В., 2005. — 255 с.
18. Орлюк О. Фінансове право: Навчальний посібник/ Олена Орлюк,; М-во освіти і науки України. - К.: Юрінком Інтер, 2003. - 527 с.
19. Шкарупа В. Фінансове право України: Навч. посібник / Державний вищий навчальний заклад "Запорізький національний ун-т" МОН України / Віктор Костянтинівич Шкарупа (заг.ред.), Тетяна Олександрівна Коломоєць (заг.ред.). — К. : Істина, 2007. — 254с.
20. Бугулов В.М., Бугулова Т.В. Національний банк та його операції: Конспект лекцій. К.: МАУП, 1997. 44 с.
21. Валютне регулювання в Україні: Закони, укази, постанови, накази, інструкції / Упоряд. Кол тун С.Л., Панінська Т.Д. К.: Компас, 1996. 200 с.
22. Воронова Л.К. Фінансове право України Підручник. — К.: Прецедент; Моя книга, 2006. - 448 с.
23. Вступ до банківської справи / За ред. М.І.Савлука. К.: Либра, 1998. 344 с.
24. Гега П.Т., Доля Л.М. Основи податкового права: Навч. посібник. К.: Знання, 1998. 273 с.
25. Заруба О.Д. Страхова справа: Підручник. К.: Знання, 1998. 321 с.
26. Епіфанов А.О. та ін. Бюджет і фінансова політика України: Навч. посібник. К.: Наукова думка, 1997. 301 с.
27. Кравченко В.І. Фінанси місцевих органів влади України. Основи теорії і практики. К., 1997.
28. Фінансове право: Навчальний посібник в 2х томах. Том 1 / Упорядники Л.К.

Воронова, М.П. Кучерявенко. Харків: Консум, 1999.

29. Цінні папери: Сутність, біржові операції, обіг: Збірник нормативних документів та методичних матеріалів. К.: Поліграфкнига, 1992. -152 с.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України:
<https://ips.ligazakon.net/resource/legislation>
2. Законопроекти України <http://zakon.gov.ua/>
3. Інститут проблем законодавства ім. Ярослава Мудрого
<http://khp.org/index.php?id=977922698>
4. Інформаційно-правові системи ЛІГА:ЗАКОН:
https://platforma.ligazakon.net/informatsiino_pravovi_systemy/
5. Право України. <https://pravoua.com.ua/ua/>
6. Сервер Верховної Ради України. <http://rada.gov.ua/>
7. Судово-юридична газета - [https://sud.ua/ru/news\](https://sud.ua/ru/news/)
8. Українське право. <https://ukrainepravo.com/>